

TA: 331.85(470)TJL
P014147A666707-0006571

TYÖVÄEN SIVISTYSLITTO

VUONNA 1945

Työväen Sivistysliiton toimikunnan kertomus liiton toiminnasta vuonna 1945.

I. Jäsenjärjestöt.

Koko kertomusvuoden ajan kuuluivat liittoon: Suomen Sosialidemokraattinen Puolue, Kulutusosuuskuntien Keskusliitto, Finlands Svenska Arbetarförbund, Työväen Urheiluliitto, Suomen Kutomateollisuustyöväen liitto, Suomen Työväen Musiikkiliitto, Suomen Sosialidemokraattinen Työläisnaisliitto, Sosialidemokraattinen Työläisnuorisoliitto, Työväen Näyttämöiden liitto, Suomen Kirjatyöntekijäin liitto, Suomen Sosialidemokraattinen Raittiusliitto, Työväen Akatemian Kannatusosakeyhtiö, Suomen Työväen Esperantoliitto, Pienviljelijäin Liitto, Suomen Liiketyöntekijäin Liitto, Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliitto, Suomen Paperiteollisuuden työntekijäin liitto, Suomen Rakennustyöläisten liitto, Suomen Työläisliitto, Suomen Muurarien liitto, Suomen Metallityöväen liitto, Suomen Kunnantyöntekijäin liitto, Suomen Elintarvetyöläisten liitto, Suomen Puutyöväen liitto, Suomen Rautatieläisten liitto, Suomen Kuljetustyöntekijäin liitto, Suomen Sosialidemokraattinen Sanomalehtimiesliitto, Suomen Nahka-, Jalkine- ja Kumityöväen liitto, Suomen Vaatetus-työläisten liitto, Työväen Akatemian Toveriliitto, Suomen Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan liitto, Suomen Veturimiesyhdistys sekä Suomen Lasi- ja Posliinityöväen liitto.

Kesäkuun 1 p:stä lukien kuuluivat liittoon: Suomen Kansan Demokraattinen Liitto, Suomen Naisten Demokraattinen Liitto, Suomen Demokraattinen Nuorisoliitto, Suomen Kommunistinen Puolue ja Väinö Voionmaan Säätiö.

II. Edustajisto.

Liiton jäsenjärjestöjen valitsemina edustajina ja (varaedustajina) kuuluivat liiton edustajistoon vuonna 1944 seuraavat:

Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen edustajina Väinö Voion-

maa, Maria Sinisalo, Sylvi-Kyllikki Kilpi, Kalle Kukkonen, J. E. Janatuinen ja Väinö Leskinen (A. E. Leino ja Esteri Lankinen);

Kulutusosuuskuntien Keskusliiton J. Aura, J. Laakso, P. Raittinen, J. W. Keto, J. Suominen, H. Lehti, M. Sillanpää, J. Arjanne, P. Heinimo, E. Heinivaara, V. Hiilos, O. Häkkinen, A. Jalava, E. Jääskeläinen, M. Kallinen, E. Keinonen, A. Keto, S. S. Kortelainen, T. Koskenseppä, K. I. Kulo, A. V. Lehtokoski, A. Lindström, S. Munter, E. Mäkinen, T. Paasivuori, A. Pekkanen, E. Pärnänen, J. Raitio, A. Rinne, S. Rosvall, A. Saarimaa, A. Salo, L. Takki ja T. Virnes;

Finlands Svenska Arbetarförbundin Atos Wirtanen (Gunnar Henriksson);

Työväen Urheiluliiton Yrjö Enne, Toivo Salonen, Lauri Nurmi ja Helvi Raatikainen (E. Väisänen, L. Huttunen, Greta Rajala ja Arvi Heiskanen);

Suomen Kutomateollisuustyöväen Liiton Elina Salmi ja Yrjö Leiniö (Martta Niemi-Hieta ja Paavo Lehtonen);

Suomen Työväen Musiikkiliiton N. J. Vastamäki (Yrjö Leiniö); Sosialidemokraattisen Työläisnuorisoliiton Mauno Pelkonen ja Tapio Manninen (Erkki Väre ja Olavi Orenius);

Sosialidemokraattisen Työläisnaisliiton Toini Sinervo (Elsa Peräläinen);

Työväen Näyttämöiden Liiton Niilo Teerimäki (Herman Kanon); Suomen Kirjatyöntekijäin liiton Emil Mäkelä;

Suomen Sosialidemokraattisen Raittiusliiton Johan Virtanen, Aino Lehtokoski, Yrjö A. Saarinen (Urho Merilinna ja Kerttu Nyman);

Työväen Esperantoliiton Elli Tattari (Esko Mäntynen);

Työväen Akatemian Kannatusosakeyhtiön R. H. Oittinen (Eero Vahtera);

Pienviljelijäin liiton Ragni Karlsson, Paavo Lehto (Emil Jokinen ja Elli Kallioranta);

Suomen Liiketyöntekijäin liiton J. Hakulinen, Lydia Pukander (Veikko Kanerva ja Lempi Lehto);

Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliiton Emil Huunonen, Olavi Lindblom, Matti Huhta, Väinö Tattari, A. J. Hällström, Johan Virtanen, Juho Kivistö, Laura Härmä, Lyyli Heinonen, Elina Vuohio ja Elli Parkkari (Toivo Espo, Vilho Harinen, Yrjö Marttila, Kalevi Vatanen, Eero Antikainen, Otto Turunen, Elsa Poutanen, Siiri Saarinen, Runar Gustafsson ja Atte Räisänen);

Suomen Paperiteollisuudentyöntekijäin liiton Kaisa Hiilelä (Hj. Lappalainen);

Suomen Rakennustyöläisten liiton Kalle Salonen ja Karl Silen (Fanni Nuormaa ja M. Munter);

Suomen Työläisliiton Lempi Hurta (Hugo Kulonen);

Suomen Muurarien liiton Arvo Vilkas (Urho Kilpinen);

Suomen Metallityöväen liiton Y. Rantala, E. Skog, A. Vainio (P. Laitio, T. J. Kuukkanen ja R. Ilomäki);

Suomen Kunnantyöntekijäin liiton Rauha Ruohonen, S. Friberg (A. Vuorio ja E. Kulmala);

Suomen Elintarvetyöläisten liiton Saimi Viitanen.

Suomen Puutyöväen liiton A. Sallasaari, E. Peltonen (Hj. Virtanen ja A. Holm);

Suomen Rautatieläisten liiton V. Pulkkinen (E. Kallio);

Suomen Kuljetustyöntekijäin liiton Lauri Vilenius (Väinö Laine);

Suomen Sosialidemokraattisen Sanomalehtimiesliiton Eino Kilpi (K. A. Manninen);

Suomen Nahka-, Jalkine- ja Kumityöväen liiton Johan Halme (Eva Kinnunen);

Suomen Vaatetustyöläisten liiton Salli Hantunen (Elina Vuohio);

Työväen Akatemian Toveriliiton Väinö Hamara;

Suomen Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan liiton Väinö Salmikari (Runar Nyholm);

Suomen Veturimiesyhdistyksen Heikki Pyhälä (K. A. Lehtonen);

Suomen Lasi- ja Posliinityöväen liiton Arvo Nurmi;

Suomen Kansan Demokraattisen Liiton Tyyne Tuominen, Niilo Väre ja Armas Nygren;

Suomen Naisten Demokraattisen Liiton Airi Koskinen ja Lyyli Salminen;

Suomen Demokraattisen Nuorisoliiton Tyyne Vuorio, Kerttu Kainiskangas ja Anna-Liisa Virtanen;

Suomen Kommunistisen Puolueen Kauko Heikkilä ja Erkki Roiha (Martti Malmberg ja Mirjam Tiilikainen);

Väinö Voionmaan Säätiön Emmanuel Lammi.

Liiton edustajisto kokoontui kertomusvuotena kahdesti. Kevätkokous, joka samalla oli liiton vuosikokous, oli toukokuun 30 p:nä, ja syyskokous joulukuun 18 p:nä.

Vuosikokouksessa tehdyistä päätöksistä mainittakoon:

1) Hyväksyttiin liiton toimikunnan kertomus ja liiton tilinpäätös kalenterivuodelta 1944 sekä myönnettiin tilivelvollisille vastuuvapaus vuoden 1944 osalta.

2) Hyväksyttiin toimikunnan ehdotus liiton työsuunnitelmaksi 1. 6. 1945 alkavaa työ kautta varten.

3) Liiton toimikuntaan kahdeksi seuraavaksi 1. 6. 1945 alkavaksi toimikaudeksi valittiin Väinö Voionmaa, Yrjö Kallinen ja Väinö Leskinen varsinaisiksi sekä Viljo Hyvönen ja Lauri Kantola varajäseniksi. Lisäksi valittiin eroa pyytäneen E. K. Louhikon tilalle jätettäväksi yhdeksi toimikaudeksi Hannes Kananen ja edesmenneen varajäsenen T. Aaltosen tilalle niinikään yhdeksi toimikaudeksi Nestori Parkkari.

4) Valittiin liiton tilintarkastajiksi vuoden 1945 taloudenhoidon ja tilien tarkastamista varten Fr. Sundqvist ja Kulutusosueuskuntien Keskusliiton määräämä sekä varatilintarkastajiksi Onni Toivonen ja Eero Kaukinen.

5) Hyväksyttiin liiton jäseneksi kesäkuun 1 p:stä 1945 lukien Suomen Kansan Demokraattinen Liitto, Suomen Naisten Demokraattinen Liitto, Suomen Demokraattinen Nuorisoliitto, Suomen Kommunistinen Puolue ja Väinö Voionmaan Säätiö.

Syyskokouksessa tehdyistä päätöksistä mainittakoon:

1) Liiton jäsenmaksu päätettiin koroittaa vuoden 1946 alusta lukien kahdeksaankymmeneen penniin (— 80) jokaiselta jäsenjärjestöjen yksilöjäseneltä vuodessa.

2) Hyväksyttiin liiton tulo- ja menoarvio kalenterivuotta 1946 varten.

3) Liitto päätti liittyä kannatusjäsenenä Suomi-Neuvostoliitto-Seuraan.

4) Valittiin Työväen Kirjareenkaan toimikuntaan vuodeksi 1946 Janne Hakulinen, Otto Nuutinen, Antero Rinne, Pentti Lahti, Veikko Vainikainen ja Marjatta Liiro.

5) Hyväksyttiin liiton jäseneksi vuoden 1946 alusta Suomen Maaja Sekatyöväen Liitto.

III. Toimikunta, opintojohtokunta, toimisto ja opintoneuvot.

Koko kertomusvuoden ajan kuuluivat liiton toimikuntaan Väinö Voionmaa, Yrjö Kallinen, Lyyli Takki, Sylvi-Kyllikki Kilpi ja Emil Huuononen varsinaisina sekä E. A. Wuokko varajäsenenä. Toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat toukokuun loppuun myös Aleksi Aaltonen ja E. K. Louhikko ja varajäseninä Sulo Manninen ja J. Virtanen sekä sen jälkeen kevätkokouksessa valittuina Väinö Leskinen ja Hannes Kasanen varsinaisina ja Viljo Hyvönen, Lauri Kantola ja Nestori Parkkari, (joka viimeksimainittu valittiin 20. 12. 1944 kuolleen Toivo Aaltosen tilalle) varajäseninä. Toimikunnan puheenjohtajana toimi koko vuoden ajan Väinö Voionmaa ja varapuheenjohtajana Yrjö Kallinen sekä sihteerinä liiton sihteeri. Toimikunta piti vuoden kuluessa 12 kokousta, joissa toimikunnan jäsenet ovat käyneet seuraavasti: Väinö Voionmaa 11, S.-K. Kilpi 9, Lyyli Takki 8, Emil Huuononen 7, Hannes Kasanen 6, E. A. Wuokko 5, J. Virtanen ja V. Hyvönen 4, Yrjö Kallinen ja Nestori Parkkari 3, Aleksi Aaltonen, E. K. Louhikko ja Lauri Kantola 2 kertaa ja Väinö Leskinen 1 kerran.

Liiton opintojohtokunnan, joka toimikunnan valtuuttamana päättää liitolle myönnettyjen luento- ja opintokerhovarojen käytöstä ja opintotyön muusta järjestelystä, ovat muodostaneet liiton puheenjohtaja ja sihteerit.

Liiton sihteerinä, taloudenhoitajana ja toiminnan johtajana on toiminut elokuun loppuun R. H. Oittinen ja syyskuun alusta Arvi Hautamäki. Liiton järjestösihteerinä on ollut Viljo Kosonen ja kerhosihteerinä Oiva Valavaara koko kalenterivuoden. Syksyllä valittiin liiton opintosihteeriksi Aina Kolula, joka tuli toimeen lokakuun alusta.

Toimistonhoitajana koko vuoden on ollut Helka Rantanen, toimistoapulaisena Xenia Parros, asiattytönä ja myöhemmin harjoittelijana Anna-Liisa Melanen. Toimistoapulaisena on niinkään ollut Margareta Tuovinen jouluk. 14 p:ään asti ja hänen jälkeensä Irena Remes jouluk. 13 p:stä lähtien. Toimistoharjoittelijana oli Anja Halonen 15. 1. — 21. 8. Toimistoapulaiseksi (konekirjoittajaksi) tuli Anneli Jalo 24. 9.

Opintoneuvojina ovat toimineet Into Kallio, Paavo Niemi (kotipaikkana Jyväskylä) ja Vieno Hämäläinen koko vuoden sekä Paavo Suominen (kotipaikkana Turku) 1. 2. — 30. 4., Esko Havumäki (kotipaikkana Kemi) 1. 2. — 30. 6., Anni Vallanti 1. 4. lähtien, Eino Torkkeli (kotipaikkana Oulu) 1. 5. lähtien, Eini Rämät (kotipaikkana Kemi) 23. 9. lähtien ja Olavi Lindberg (kotipaikkana Turku) 1. 10. lähtien. Järjestäjien toiminnasta aiheutuneet kulut on suoritettu osaksi Suomen Huollon, osaksi Karjalan kannaksen rahaston varoista liitolle myönnettyistä avustuksista. Lapin läänissä suoritettuun opintoneuvontatyöhön on käytetty opetusministeriön tarkoitusta varten myöntämä erikoismääräraha.

Palkkiotoimena on »Työläisopiskelijan» toimitussihteerin tehtäviä hoitanut Ellen Oittinen 1. 2. — 31. 5.

Toimistosta on kertomusvuoden aikana postitettu 13,165 (edellisenä vuotena 5,038) kirjettä, korttia ja ristisidettä sekä 98 (58) eri lähetyksessä yhteensä 7,155 (6,048) kiertokirjettä tai niihin verrattavaa lähetystä.

Opintokerhoille valtionavustuksena jaettujen kirjalähetysten, joiden arvo lähetyskuluineen oli mk 105,100: — (51,999: —), lisäksi on toimisto välittänyt kirjoja yhteensä mk 390,966: 05 (71,199: 35) arvosta, joten kertomusvuoden aikana välitettyjen kirjojen yhteinen arvo on mk 496,066: 05.

IV. Paikalliset työväen sivistystyöjärjestöt.

Työväen Sivistysliiton alaisia paikallisia työväen sivistystyöjärjestöjä, joiden tarkoituksena sääntöjensä mukaan on »työskennellä paikkakuntansa ja sen lähiympäristön työväen itseopiskelun ja muun sivistystoiminnan elvyttämiseksi ja järjestämiseksi Työväen Sivistysliiton sääntöjen mukaisesti ja yksissä neuvoin liiton kanssa», on kertomusvuoden aikana ollut toiminnassa Hausjärvellä, Helsingin kaupungissa, Helsingin mlk:ssa, Hämeenlinnassa, Janakkalassa, Joensuu-

sa, Jyväskylässä, Jämsässä, Kalajokilaaksossa, Kemissä, Konnevedellä, Kokkolassa, Kotkassa ja Kymissä, Kuopiossa, Kuusankoskella, Lahdessa, Lappeenrannassa, Lauritsalassa, Lohjalla, Nokiolla, Oulussa, Pihlajavedellä, Porissa, Raumalla, Riihimäellä, Rovaniemellä, Ruovedellä, Seinäjoella, Tampereella, Teiskossa, Turussa, Vihtissä, Viitasaarella, Virroilla, Ylä-Vuoksenlaaksossa ja Äänekoskella.

Vuoden lopussa oli sivistystyöjärjestöjä 35.

Nämä järjestöt ja toimikunnat ovat paikallisten työväenjärjestöjen ja opintokerhojen valitsemien edustajien muodostamia keskuselimiä ja ne kantavat toimintansa rahoittamiseksi sääntömääräistä jäsenveroa niihin yhtyneiltä järjestöiltä. Sen lisäksi ovat erät niistä saaneet käytettäväkseen kunnallisia apurahoja.

V. Liiton saamat avustukset, jäsenverot ja muut tulot.

Liiton yleisiin menoihin vapaasti käytettäväksi myönnetty valtionavustus oli 1945 mk 290,000: — ja ylimääräiset valtionavustukset mk 470,000: — eli yhteensä mk 760,000: —. Lisäksi saatiin opetusministeriöltä Lapin läänissä tehtävää työtä varten mk 60,000: —. Jäsenjärjestöjen suorittamia jäsenmaksuja kertyi yhteensä mk 150,781: —. Tämän ohella liitolla oli kirjallisuuden välittämisestä, kirjeopistosta ja sijoituksista käytettävänä yhteensä mk 209,589: 68.

Määrättyihin tarkoituksiin liiton käytettäväksi myönnettyjä varoja sai liitto kertomusvuoden aikana vastaanottaa seuraavat määrät: Valtion luentolautakunnan myöntämänä mk 189,750: — opintokerho toimintaa varten ja mk 90,000: — kansantajuistieteellistä luentotoimintaa varten. Alfred Kordelinin säätiön varoista mk 30,000: — julkaisu toimintaa ja kirjeopiston kehittämistä varten, Suomen Kulttuurirahastolta mk 150,000: — lähinnä erilaisten kurssien osanottajien apurahoja varten. Suomen Huollon varoista mk 775,000: — etupäässä teollisuustyöläisten ja työläisnuorison keskuudessa tehtävää sivistystyötä varten ja Karjalan kannaksen rahaston varoista mk 25,000: — kannakselaisten keskuudessa tehtävää oppinnollista sivistystyötä varten.

VI. Luentotoiminta.

1. Luentovarojen käyttö.

Valtion tulo- ja menoarvioon vuodeksi 1945 kansantajuistieteellistä luentotoimintaa varten otetusta 300,000 markan määrärahasta myönnettiin liiton välityksellä käytettäväksi 90,000 markkaa eli 30 %. Korvauksia suoritettiin kaikkiaan 51 kurssilla pidetyistä 212 luenosta mk 68,700: — ja matkakuluista mk 21,436: — eli yhteensä mk 90,136: —. Luentopalkkio on ollut 300—400 markkaa. Menot luentoa kohden tekevät keskimäärin mk 425; 16. Kuulijoita luennoilla oli yhteensä 11,942 ja keskimäärin luentoa kohden 56,3 henkilöä.

2. Luentojen jakautuminen lääneittäin.

Lääni	Kurssien luku	Luentojen luku	Luentoja kurssia kohti	Kuulijoita Kaikkiaan	Luentoa kohti
Uudenmaan	6	31	5,1	1,091	35,1
Turun ja Porin ...	9	45	5	2,170	48,2
Hämeen	16	50	3,1	2,054	40,1
Kymin	3	13	4,3	470	36,1
Mikkelin	1	6	6	300	50
Kuopion	8	39	4,8	3,768	96,6
Vaasan	6	22	3,6	1,371	62,2
Oulun	2	6	3	718	119,6
Lapin	—	—	—	—	—
Koko maa	51	212	4,1	11,942	56,3

3. Avustusten jakautuminen lääneittäin.

Lääni	Luento-palkkiot	Matka-kulut	Kaikkiaan	Luentoa kohden	Kuulijaa kohden
Uudenmaan	11,800: —	2,204: —	14,004: —	451: 76	12: 83
Turun ja Porin.	13,700: —	4,477: —	18,177: —	403: 93	8: 37
Hämeen	17,200: —	6,319: —	23,519: —	473: 80	11: 45
Kymin	3,900: —	1,046: —	4,946: —	380: 46	10: 52
Mikkelin	1,800: —	820: —	2,620: —	436: 66	8: 73
Kuopion	11,700: —	3,330: —	15,030: —	385: 38	3: 98
Vaasan	6,600: —	2,392: —	8,992: —	408: 72	6: 47
Oulun	2,000: —	848: —	2,848: —	476: —	3: 96
Lapin	—	—	—	—	—
Koko maa	68,700: —	21,436: —	90,136: —	425: 16	7: 54
» »	luentopalkkiot	luentoa kohden	324: 05		
» »	matkakulut	» »	101: 11		

4. Luentojen aiheet.

Sosialismi ja työväenliikkeen historia	44 luentoa
Yhteiskunnallinen kasvatus- ja huoltotyö	41 »
Kunnallistieto	33 »
Valtio-opilliset kysymykset	30 »
Ammattiyhdistysliike ja yhteiskunta	22 »
Taide ja kulttuuri	20 »
Kirjallisuus	16 »
Sielutiede, kasvatus ja itsekasvatus	6 »

Yhteensä 212 luentoa

5. Luennotsijat.

Valavaara, Oiva, kerhosihteeri	43 luentoa
Kosonen, Viljo, järjestösihteeri	32 »
Hautamäki, Arvi, opettaja	18 »
Väre, Urho, kunnallissihteeri	11 »
Oittinen, R. H., fil. maisteri	9 »
Heinonen, Lyyli, toimitsija	7 »
Kajala, Olavi, kaupunginjohtaja	7 »
Janatuinen, J. E., osastonhoitaja	6 »
Lehtokoski, Aino, kansanedustaja	5 »
Savutie-Myrsky, Maija, fil. maisteri	5 »
Kallinen, Yrjö, osastonhoitaja	4 »
Kallio, Into, opintoneuvoja	4 »
Malkamäki, Aino, kansanedustaja	4 »
Railo, Pekka, fil. maisteri	4 »
Toivonen, Otto, toimitsija	4 »
Meltti, Hellä, kirjanpitäjä	3 »
Nevalainen, Anna, fil. maisteri	3 »
Oittinen, Ellen, fil. maisteri	3 »
Aaltonen, Jukka, piirisihteeri	2 »
Hakulinen, Janne, toimitusjohtaja	2 »
Harva, Urpo, fil. tohtori	2 »
Heinonen, Eino, päätoimittaja	2 »
Helenius, Yrjö, piirisihteeri	2 »
Hiilelä, Kaisa, kansanedustaja	2 »
Kankaanpää, Yrjö, tiedoitussihteeri	2 »
Kilpi, Sylvi-Kyllikki, fil. maisteri	2 »
Kolula, Aira, fil. maisteri	2 »
Kontula, Arvi, huoltosihteeri	2 »
Mattila, Olavi, fil. maisteri	2 »
Moilanen, Tommi, toimittaja	2 »
Mäkinen-Ollinen, Aune, lakit. kand.	2 »
Niemi, Paavo, opintoneuvoja	2 »
Paasivuori, Arvo, fil. maisteri	2 »
Piiparinen, Väinö, kansannuollonjoht.	2 »
Siivola, Vilho, näyttelijä	2 »
Suominen, Paavo, opintoneuvoja	2 »
Varjonen, Unto, fil. maisteri	2 »
Riihihuhhta, Oskari, opettaja	1 »
Salo, Kalle, kunnanvirkailija	1 »

Yhteensä 212 luentoa

VII. Opintokerhotoiminta.

1. TSL:n opintokerhot työ kautena 1944—45.

Kaikkiaan ilmoittautui työkauden 1/6 1944—31/5 1945 aikana 398 (ed. työ kautena 235) pääkerhoa, joissa oli yhteensä 514 (268) opiskeluryhmää ja niissä yhteensä 7,968 (3,830) opiskelijaa. Jäsenistä oli 53.8 % (34.7 %) miehiä ja 46.2 (65.3 %) naisia. Opiskeluryhmien keskimääräinen jäsenluku oli 15.50, josta miehiä 8.34 ja naisia 7.16.

Eri läänien kesken jakautuivat opiskeluryhmät ja niissä opiskelleet seuraavasti:

Lääni	Kerhoja		Jäseniä		
	Pääkerh.	Opintor.	Naisia	Miehiä	Yhteensä
Uudenmaan	85	121	935	947	1,882
Turun ja Porin	53	79	642	504	1,146
Hämeen	91	123	979	839	1,818
Kymin	31	34	234	271	505
Mikkelin	17	19	227	200	427
Kuopion	48	51	543	408	951
Vaasan	45	56	455	328	783
Oulun	25	26	223	169	392
Lapin	3	5	49	15	64
Koko maa	398	514	4,287	3,681	7,968

Maaseudun ja kaupunkien ym. asutuskeskusten osuutta toisiinsa verrattaessa havaitaan, että jos edellämainitut opintoryhmät jaetaan kahteen osaan siten, että toiseen tulevat varsinaisella maaseudulla ja toiseen kaupungeissa, kauppaloissa, taajaväkisissä yhdyskunnissa ja tehdaskylissä sekä niihin verrattavissa asutuskeskuksissa toimivat opintoryhmät, niin varsinaisella maaseudulla toimi 145 (73) opintoryhmää eli 28.2 % (27.2 %), joissa oli 2,494 (1,200) jäsentä eli 31.3 % (31.3 %) jäsenistä ja kaupungeissa ym. oli 369 (195) ryhmää eli 71.8 % (72.8 %), joissa oli 5,474 (2,630) jäsentä eli 68.7 % (68.7 %) jäsenistä.

Eri läänien kesken jakautuivat maaseudulla ja kaupungeissa ym. taajaväkisissä yhdyskunnissa toimivat opiskeluryhmät ja niiden jäsenet seuraavasti:

Lääni	Maaseudulla toimi			Kaupungissa ym. toimi		
	Ryhmä	%	Jäseniä %	Ryhmä	%	Jäseniä %
Uudenmaan	8	6.6	7.1	113	93.4	92.9
Turun ja Porin	21	26.6	26.4	58	73.4	73.6
Hämeen	36	29.3	32.2	87	70.7	67.8

Lääni	Maaseudulla toimi			Kaupungeissa ym. toimi		
	Ryhmiä	%	Jäseniä %	Ryhmiä	%	Jäseniä %
Kymin	2	5.9	4.6	32	94.1	95.4
Mikkelin	15	78.9	76.3	4	21.1	23.7
Kuopion	27	52.9	63.9	24	47.1	36.1
Vaasan	22	39.3	38.9	34	60.7	61.1
Oulun	14	53.8	53.6	12	46.2	46.4
Lapin	—	—	—	5	100.0	100.0
Koko maa	145	28.2	31.3	369	71.8	68.7

Näiden jäsenjärjestöjen mukaan jaoteltuina, joiden alaisina tai yhteydessä opintokerhot toimivat, jakautuivat edellämainitut opiskeluryhmät seuraavasti:

	Opintoryhmiä			Jäseniä	
	1943—44	1942—43	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Sd. työväenyhdistysten	110	77	1 080	771	1,851
Ammattiosastojen	108	72	917	574	1,491
SKP:n osastojen	70	—	691	366	1,057
Sd. nuorisosastojen	48	26	416	347	763
Sd. naisyhdistysten	39	50	14	524	538
SKDL:n osastojen	32	—	287	174	461
V.- ja U.-seurojen	23	15	182	160	342
Demokr. nuorisol. osastojen	14	—	134	75	209
Naisten demokr. l. osastojen	13	—	—	185	185
Pienviljel. liiton osastojen	10	5	147	136	283
Sd. raittiosastojen	8	7	56	87	143
Esperantoyhdistysten	3	3	16	25	41
Muiden järjestöjen	27	9	251	182	433
Itsenäisiä	9	4	96	75	171
Koko maa	514	268	4,287	3,681	7,968

Opintokerhojen ainevalinta kolmena viimeksikuluneena toimintakautena ilmenee seuraavasta asetelmasta, jossa aineiden järjestyksen määrääjäksi on otettu työkausi 1944—45:

	1942—43	1943—44	1944—45
Kunnallistietoa	15	22	118
Järjestötehtäviä	26	29	73
Kaunokirjallisuutta ja kirj. historiaa	48	53	55

	1942—43	1943—44	1944—45
Sosialismia ja työväenliikettä	4	7	53
Suullista esitystaitoa	15	21	32
Valtiollista historiaa, valtiotietoa, kansainvälisiä kysymyksiä	11	18	23
Ammattiyhdistystietoa	13	13	18
Yhteiskuntaoppia	—	1	15
Taloustiedettä ja sosiaalipolitiikkaa	4	11	15
Sielutiedettä, siveysoppia, kasvatusta ja itsekasvatusta	12	13	14
Kotitaloutta	30	16	10
Kirjanpitoa	—	6	8
Näyttämötaitoa	4	5	8
Ruotsinkieltä	2	2	7
Talousmaantiedettä	4	12	6
Maatalousaineita	6	5	6
Terveysoppia	—	—	6
Suomenkieltä	7	2	4
Esperantoa	3	4	3
Luonnontieteitä	2	2	3
Laskentaa ja mittaussoppia	—	2	3
Englanninkieltä	—	—	2
Muita aineita	2	1	5
Yleisohjelmaisia	11	23	26
Yhteensä	220	268	514

2. Opintokerhoille jaetut valtionavustukset 1945.

Valtionavustuksen jaossa 1945 jaettiin kirjoina annettua avustusta kaikkiaan 400:lle opintoryhmälle yhteensä mk 105,100: —, ollen avustus 1:lle ryhmälle 400: —, 249:lle ryhmälle mk 300: — ja 150:lle ryhmälle mk 200: —. Edellisenä vuonna jaettiin avustusta kaikkiaan 169:lle ryhmälle yhteensä mk 51,999: —. Valtionavustusta hakieksaan 1945 ilmoittivat edellä mainitut opintoryhmät ainoana tai pääaineenaan ryhtyvänsä opintokautena 1945—46 opiskelemaan seuraavia aineita:

	Opintoryhmien luku
Kunnallistietoa	124
Järjestötehtäviä	42
Sosialismia ja työväenliikettä	41
Kaunokirjallisuutta ja kirjallisuuden historiaa	35
Suullista esitystaitoa, näyttämötaitoa ja juhla-kulttuuria	33

	Opintoryhmien luku
Yhteiskuntaoppia	25
Taloustiedettä ja sosiaalipolitiikkaa	16
Yleisohjelmaisiksi ilmoittautui	14
Valtiotietoa, valtiollista historiaa ja kansainvälisiä kysymyksiä	12
Sielutiedettä, siveysoppia, kasvatusta ja itsekasvatusta	8
Suomen kieltä	8
Kirjanpitoa	7
Ammattiyhdistystietoa	7
Vieraita kieliä (ruotsia, englantia ja venäjää)	6
Maatalousaineita	5
Luonnontieteitä ja tekniikkaa	5
Kotitaloutta	4
Esperantoa	3
Elokuvataidetta	3
Pikakirjoitusta	1
Laskentaa	1
Yhteensä	400

3. Kurssitoiminta.

Kertomusvuoden aikana on järjestetty seuraavat kurssit:

Paikka	Aika	Osan- ottaja- määrä	Osan- ottajia paikka- kunnalta	Opastus- ja luen- totunt.	Ohjaaja
<i>a) Erikois- ja keskuskurssit.</i>					
Kuopio	16—22/6	61	30	35	Into Kallio
Kauniainen	2—11/8	64	47	63	Viljo Kosonen
Kauniainen	12—22/8	29	18	68	Reino Oittinen
Tuusula	23—31/8	57	40	56	Viljo Kosonen
Pajulahti	11—20/9	18	10	56	Into Kallio
Pori	14—20/10	11	7	42	Olavi Lindberg
Sysmä	18—25/11	13	7	49	Anni Vallanti
Jyväskylä	18—25/11	17	8	40	Paavo Niemi
8 kurssit		270	167	409	

b) Opinto-ohjaajien päiväkurssit.

Ruovesi	27/12— 7/1	25	8	78	Paavo Niemi
Hyvinkää	28/1 — 3/2	16	8	51	Oiva Valavaara
Turku	4—10/2	28	12	47	Paavo Suominen
Oulu	18—25/2	38	11	52	Eino Torkkeli

Paikka	Aika	Osan- ottaja- määrä	Osan- ottajia paikka- kunnalta	Opastus- ja luen- totunt.	Ohjaaja
Jyväskylä	19—25/2	42	17	36	Paavo Niemi
Mikkeli	19—24/3	23	15	42	Vieno Sinisalo
Pori	25—31/3	28	13	32	Paavo Suominen
Seinäjoki	15—24/10	14	10	53	Paavo Niemi
Hämeenlinna	22—31/10	36	19	49	Into Kallio
9 kurssit		250	113	440	

c) Opinto-ohjaajain iltakurssit.

Siilinjärvi	29/1 — 3/2	20	1	16	Vieno Sinisalo
Kemi	19 —25/3	30	1	16	Esko Havumäki
Oulu	1 —15/4	25	1	36	Eino Torkkeli
Haukipudas	22 —29/4	20	1	18	Eino Torkkeli
Pori	27/8 —14/9	28	1	16	Arvi Kontula
Tampere	15 —20/10	24	1	30	Into Kallio
Imatra	12 —18/11	15	3	14	Vieno Sinisalo
7 kurssit		162	9	146	

d) Opastus- ja luentokurssit.

Kokkola	2— 7/1	22	—	30	Aimo Kaattari
Eura	15—28/1	20	1	26	Vieno Sinisalo
Äystö	9—15/4	32	1	14	Oiva Valavaara
Ilmajoki	24—28/9	65	1	15	Wald. Rantoja
Suolahti	5—11/11	20	1	16	Paavo Niemi
Virkkala	21/10— 3/11	40	1	26	Nestori Veikkola
6 kurssit		199	5	127	

Kaikkiaan pidettiin 30 kurssit, joilla oli 881 osanottajaa 298:lta eri paikkakunnalta. Kursseilla pidettiin 1,122 luento- ja opastustuntia.

Näiden lisäksi liitto osallistui yhdessä Opintotoiminnan Keskusliiton kanssa Yhteiskunnallisen Korkeakoulun opintokerhotyön tekijöille syyskuun 1—6 p:nä järjestämille kansalaiskasvatusta käsitteleville kursseille, joilla oli 30, liiton edustajaa.

4. Liiton toimihenkilöiden matkat.

Järjestösihteeri *Viljo Kosonen* on tehnyt 3 pitempää sekä 8 alle 10 päivän matkaa käyttäen niihin 39 päivää. Yhteensä hän on ollut matkoilla 75 päivää.

Kerhosihteeri *Oiva Valavaara* on tehnyt 5 pitempää ja 26 lyhyempää matkaa käyttäen niihin 146 matkapäivää.

Opintoneuvoja *Into Kallio* on tehnyt 5 yli 10 päivän matkaa käyttäen niihin 66 päivää sekä 11 lyhyempää matkaa käyttäen niihin 71 päivää. Yhteensä hän on ollut matkoilla 137 päivää.

Opintoneuvoja *Paavo Niemi* on tehnyt 2 alle 10 päivän matkaa käyttäen niihin 11 päivää ja 12 yli 10 päivän matkaa käyttäen niihin 201 päivää. Yhteensä hän on ollut matkoilla 212 päivää.

Opintoneuvoja *Vieno Sinisalo-Hämäläinen* on tehnyt 7 alle 10 päivän matkaa käyttäen niihin 46 päivää ja 7 yli 10 päivän matkaa käyttäen niihin 102 päivää. Kaikkiaan hän on ollut matkoilla 148 päivää.

Opintoneuvoja *Paavo Suominen* on tehnyt 2 alle 10 päivän matkaa ja 2 yli 10 päivän matkaa. Yhteensä hän on ollut matkoilla 45 päivää.

Opintoneuvoja *Eino Torkkeli* on tehnyt 3 alle 10 päivän matkaa käyttäen niihin 19 päivää ja 10 yli 10 päivän matkaa käyttäen niihin 180 päivää. Yhteensä hän on ollut matkoilla 199 päivää.

Opintoneuvoja *Esko Havumäki* on tehnyt 4 pitempää matkaa käyttäen niihin 86 matkapäivää.

Opintoneuvoja *Anni Vallanti* on tehnyt 5 alle 10 päivän matkaa käyttäen niihin 28 päivää ja 5 yli 10 päivän matkaa käyttäen niihin 77 päivää. Yhteensä hän on ollut matkoilla 105 päivää.

Opintoneuvoja *Olavi Lindberg* on tehnyt 7 alle 10 päivän matkaa käyttäen niihin 27 matkapäivää ja 4 yli 10 päivän matkaa käyttäen niihin 44 päivää. Kaikkiaan hän on ollut matkoilla 71 päivää.

Opintoneuvoja *Eini Rämetsä* on tehnyt 3 alle 10 päivän matkaa käyttäen niihin 17 päivää.

Opintosihteeri *Aira Kolula* on tennyt 5 alle 10 päivän matkaa käyttäen niihin 16 päivää.

Kaikkiaan ovat liiton toimihenkilöt olleet matkoilla 1,257 päivää.

Lisäksj on annettu opastusta Helsingissä ja asianomaisten opintoneuvojen kotipaikkakunnilla toimivissa opintokerhoissa.

VIII. Kirjeopisto.

Kirjeopistossa opiskeli v. 1945 1,789 (v. 1944 476) yksinopiskelijaa ja 210 (52) opintokerhoa, joissa oli jäseniä yhteensä 1,978 (560), joten kirjeopiston johdolla opiskelevia on ollut kaikkiaan 3,767 (1,036).

Yksinopiskelijoista on 496 opiskellut opinto-ohjaajain kurssien kirjeellistä ennakkovalmennuskurssia, 172 on opiskellut Työväen Akatemian kirjeellistä valmistuskurssia, 118 venäjänkieltä (radion kurssi), 107 kirjanpitoa, 109 suomenkieltä, 93 opinto-ohjaajien tehtä-

viä, 94 järjestötehtäviä, 87 varhaisnuorison ohjaajien kirjekurssia, 67 ruotsinkieltä, 58 ruotsinkieltä (radion kurssi), 54 kunnallistietoa, 38 sosialismin perusteita, 48 englanninkieltä, 35 sanomalehtien kirjeenvaihtoa, 42 esperantoa, 29 kauppatyölainsäädäntöä, 27 puhetaitoa, 16 laskentaa, 15 työn nuorten peruskurssia, 18 työlainsäädäntöä, 12 ammattiyhdistystiedon peruskurssia, 8 suullista esitystaitoa, 8 jäsenmaksujen rahastajain kirjekurssia, 7 asiakirjain laatimista, 14 kansantaloutta, 7 SLTL:n lähiajan toimintaohjelmaa, 4 liiketoimintatekijäin ammatillisen yhteistoiminnan historiaa, 2 liiketoimintatekijäin ammattiopintoja, 2 mittausoppia ja 2 sähkötekniikan alkeiskurssia.

Kerhoista on opiskellut järjestötehtäviä 60 (opiskelijoita 538), kunnallistietoa 29 (opiskelijoita 273), sosialismin perusteita 29 (opiskelijoita 254), työn nuorten peruskurssia 19 (opiskelijoita 139), suomenkieltä 15 (opiskelijoita 167), ammattiyhdistystiedon peruskurssia 10 (opiskelijoita 92), opinto-ohjaajan tehtäviä 9 (opiskelijoita 105) kirjanpitoa 10 (opiskelijoita 91), puhetaitoa 5 (opiskelijoita 44), ruotsinkieltä 5 (opiskelijoita 58), suullista esitystaitoa 3 (opiskelijoita 28), työlainsäädäntöä 5 (opiskelijoita 44), SAK:n lähiajan toimintaohjelmaa 4 (opiskelijoita 28), kansantaloutta 2 (opiskelijoita 37), varhaisnuorison ohjaajien kirjekurssia 1 (opiskelijoita 24), sanomalehtien kirjeenvaihtoa 1 (opiskelijoita 12), esperantoa 1 (opiskelijoita 13), Työväen Akatemian kirjeellistä valmistuskurssia 1 (opiskelijoita 12), laskentaa 1 (opiskelijoita 19).

Vuoden kuluessa ilmoittautui 1,406 yksityistä uutta opiskelijaa ja 162 opintokerhoa. Kirjekurssinsa suoritti loppuun 392 yksityistä opiskelijaa ja 18 opintokerhoa, joissa oli opiskelijoita 189. Opintonsa loppuun saattaneita opiskelijoita oli siis yhteensä 581.

IX. Julkaisutoiminta.

1. Työläisopiskelija.

Liiton äänenkannattaja Työläisopiskelija ilmestyi v. 1945 säännöllisesti kerran kuukaudessa, paitsi kesä-, heinä- ja elokuussa, yhteensä 9 numeroa, joissa oli kaikkiaan 272 (360) sivua. Lehden painos oli keskimäärin 4,500 (3,250) kpl. Vapaakappaleina on lehteä jaettu kaikille kertomusvuoden aikana ilmoittautuneille opintokerhoille, liiton edustajiston ja toimikunnan jäsenille ja jäsenjärjestöjen toimistoihin yhteensä 891 (609) vuosikertaa ja liiton jäsenjärjestöjen perusjärjestöilleen alennettuun hintaan tilaamana 990 (847) vuosikertaa, minkä ohessa lehti on tarjottu sitä haluavien tilattavaksi 30 mk:n hinnasta vuosikerta, ollen näitä tilauksia syyskaudella 3,343 (1,557). Kun painatuskustannukset kohosivat vuoden kuluessa suuresti ja lehden tilaushinta oli suhteettoman alhainen, koitui liitolle lehdestä huomattava tappio, nimittäin mk 138,791: 60.

2. Työväen Kirjarengas.

TKR:n toimikuntaan ovat kuuluneet TSL:n edustajiston valitsemina *Janne Hakulinen, Antero Rinne, Otto Nuutinen, Sulo Manninen, Marjatta Liiro* ja *Toivo Aaltonen* sekä TSL:n toimikunnan valitsemina *Ernst Lähde, Maija Savutie, Viljo Kosonen* ja Savutien erottua *Otto Varhia*. Toimikunnan puheenjohtajana on toiminut *Janne Hakulinen*, varapuheenjohtajana *Sulo Manninen* ja sihteerinä *Viljo Kosonen*. Toimikunta on vuoden kuluessa pitänyt kaksi kokousta.

TKR:n työvaliokuntaan ovat kuuluneet toimikunnan puheenjohtaja *Janne Hakulinen*, varapuheenjohtaja *Sulo Manninen*, *Maija Savutie* ja sihteeri *Viljo Kosonen* sekä Savutien erottua *Otto Varhia*. Työvaliokunta on pitänyt vuoden kuluessa kaksi kokousta.

Tammikuun 1 p:nä 1945 oli jäsenmäärä 2,598. Vuoden aikana on liittynyt 625 jäsentä ja 167 jäsentä on eronnut, joten jäsenmäärä joulukuun 31 p:nä 1945 oli 3,056.

Tammikuun 1 p:nä 1945 oli TKR:llä 127 toimivaa asiamiestä. Vuoden aikana on ilmoittautunut 42 ja eronnut 15 asiamiestä, joten toimivien asiamiesten luku v:n 1945 lopussa oli 154.

Toimivia pääasiamiehiä on TKR:llä 3.

Julkaistut kirjat.

Vuoden kuluessa on julkaistu seuraavat kirjat:

1. *SOSIALISMIA KOHTI*. Kokoomateos. Kirjoittajina K. H. Wiik, Pekka Railo, Yrjö Ruutu, Yrjö Kallinen, Into Kallio, Lasse Jaakkola ja Tyyne Leivo-Larson. 243 siv. Painos 4,500 kpl. Hinta jäsenille sid. 80: —, kirjakauppahinta 120: —.

2. *Martin Andersen Nexö: DITTE IHMISLAPSI*. Romaani. Suomentanut Vilho Hokkanen. 813 siv. Kirja julkaistu KOY Tammen toimesta ja jaettu TKR:n jäsenille 1,115 kpl. Hinta jäsenille sid. 295: —.

3. *Maxim Gorki: LAPSUUTENI*. Romaani. Suomentanut Heikki Välisalmi. Toinen painos 5,000 kpl, josta n. 1/3 saatu v. 1945 aikana. Hinta jäsenille sid. 95: —, nid. 75: —, kirjakauppahinta sid. 145: —, nid. 115: —.

Huomattavimpana kirjain välittäjänä kirjakauppoihin on toiminut Helsingin Työväen Kirjakauppa, mutta ovat sitä hoitaneet myös Kansankulttuuri Oy. ja Kirjavälitys Oy., välityspalkkion ollessa 44 pros. kirjakauppahinnasta.

Kirjarengaan tunnetuksi tekemisen tarkoituksessa on jaettu aikaisemmin painetut lentolehtiset loppuun sekä vuoden aikana painettua uutta lentolehtistä, toimitettu lehtiin uutisia, haastatteluja ja ilmoituksia, jotapaitsi Työväen Sivistysliiton toimihenkilöt ovat erityyksissä esitelleet kirjarengasta suullisesti.

3. Opaskirjaset ja mainoslehtiset.

Työväen Opintokerho-oppaasta otettiin uusi, korjattu 10,000 kpl:n painos. Samoin otettiin uusi, korjattu painos (4,000 kpl) opintoneuvoja Into Kallion kirjoittamasta kirjasetta »Keskustelukerho» sekä vihkosesta »Työväen sivistystyöjärjestöt», painos 4,000 kpl. Liiton työn eri alojen esittelyä varten julkaistiin vihkonen »Työväen Sivistysliitto», painos 5,000 kpl., kirjeopiston esittelyä varten vihkonen »Juuri Teitä varten», painos 5,000 kpl., ja Työväen Kirjarengaan esittelyä varten niinikään oma esittelyvihkonen, painos 6,000 kpl.

4. Opintosuunnitelmat.

Vuoden kuluessa on liiton toimesta valmistettu seuraavat uudet opintosuunnitelmat:

J. E. Janatuinen: Kunnallislait ja kunnallinen vaalilaki.

Into Kallio: Kunnallistiedon alkeet.

Aira Kolola: Piirteitä neuvostokirjallisuudesta.

Aune Mäkinen-Ollinen: Kunnan huoltotoimi.

Oiva Valavaara: Juhlatoiminnan opiskelu.

Oiva Valavaara: Kulttuurimaantiede.

X. TSL:n edustus yleisluontoisissa kokouksissa, järjestöissä ja toimikunnissa.

Paitsi jäsenjärjestöjensä edustajakokouksissa, eräiden järjestöjen merkijuhlissa ja eräissä neuvottelukokouksissa on liitto vuoden 1945 aikana ollut edustettuna: Valtion Luentolautakunnassa, Valtion kirjastotoimikunnassa, Helsingin Yliopiston kansansivistystoimikunnassa, Kansansivistystyön maailmanliiton Suomen osaston edustajistossa ja johtokunnassa, Sivistysjärjestöjen kansankonservatorion hallintoneuvostossa, Työväen Akatemian hallintoneuvostossa, Työväen Matkailuliiton edustajistossa, Kansalaisjärjestöjen Raittiustoiminnan Keskusliiton edustajistossa, Suomalaisen kirjallisuuden edistämisrahaston valtuuskunnassa, Kansan Pika-arpajaiset r.y:ssä ja Kansan Elokuva r.y:ssä.

XI. Liiton hallinnassa olevat rahastot.

Liiton hallinnassa oleville Työväen sivistysrahastolle ja Johan Soinen rahastolle vahvistettujen ohjesääntöjen mukaisesti edustajiston kevätkokoukselle näiden rahastojen varain hoidosta, kartuttamisesta ja korkovarain käytöstä edellisena kalenterivuonna annattevana selostuksena mainittakoon seuraavaa:

Työväen sivistysrahaston pääomavarat olivat 1. 1. 1945 mk

406,080: 15 ja kokonaisvarat mk 415,501: 55, mistä määrästä säästötileillä mk 124,181: 55 ja arvopapereissa mk 290,320: —.

Vuoden 1945 aikana sai rahasto lahjoituksina vastaanottaa mk 1,000: —, ja korkotuloja karttui mk 15,351: 10.

Rahaston varoista myönnettiin apurahoja Työväen Akatemian kursseilla opiskelua varten työkaudella 1944—1945 mk 4,000: — ja työkaudella 1945—46 mk 5,000: —.

Kertomusvuoden aikana kertyneestä korkotuotosta, mk 15,351: 10 on ohjesäännön mukaisesti liitettävä pääomaan 10 % eli mk 1,535: 10 loppuerän eli mk 13,816: — jäädessä toimikunnan käytettäväksi vuonna 1946. Vuoden 1944 korkotuotosta vielä käyttämättä olleen erän, mk 421: 40, toimikunta on päättänyt myös liittää pääomaan.

Edellämainitut vuoden 1945 aikana tehdyt lahjoitukset ja vuoden päätyessä tapahtuneet korkovarojen siirrot huomioonottaen oli rahaston pääomasäästö 31. 12. 1945 mk 409,036: 65 ja kokonaisvarat mk 422,852: 65. Tästä määrästä oli pankkitalletuksina mk 131,532: 65, obligatioita mk 159,700: — ja muita arvopapereita mk 131,620: —.

Johan Soinisen rahaston varat olivat 1. 1. 1945 mk 69,690: 40, mihin sisältyi kertomusvuoden aikana käytettäväksi vapaita korkovaroja mk 2,217: 40. Kertomusvuoden aikana on rahaston varoista myönnetty apurahaa mk 2,000: — Työväen Akatemiassa opiskelua varten työkaudella 1944—1945.

Rahaston korkotulot v. 1945 olivat mk 2,750: 10. Tästä määrästä on 10 % eli mk 275: — liitettävä pääomaan, loppuerän eli mk 2,475: 10 jäädessä liiton toimikunnan käytettäväksi v. 1946.

Edellä mainitut muutokset huomioonottaen rahaston pääomasäästö oli 31. 12. 1945 mk 67,965: 40 ja kokonaisvarat mk 70,440: 50. Tästä määrästä oli pankkitalletuksina mk 20,470: 50, obligatioita mk 19,400: — ja muita arvopapereita mk 30,570: —.

XII. Liiton talous.

Vuoden 1945 aikana tuki valtio edelleenkin heikommin kuin normaaliaikana liiton toimintaa. Liiton toiminnan laajentuminen on näin ollen ollut mahdollista tilapäisavustusten ja arpajaisten voittovarojen avulla.

Vuodeksi 1945 hyväksytyssä liiton tulo- ja menoarviossa oli tappioksi merkitty mk 191,894: 80. Kun arvioon merkityt tulot olivat mk 1,147,496: 73 arvioituja suuremmat ja vaikka menotkin olivat mk 1,121,379: 05 arvioituja suuremmat, niin tilinpäätöksen osoittama tappio on mk 165,777: 12. Tällöin on kuitenkin huomattava, että liitolle määrättyihin tarkoituksiin käytettäväksi myönnettyjen avustusvarojen jäännöserät, yhteensä mk 60,393: 50 on tilinpäätökseen merkitty velkoina. Vastaavat jäännöserät edellisessä tilinpäätöksessä olivat mk 61,764: 75.

Liiton taloudellinen asema kertomusvuoden päättyessä ja taloudellisen toiminnan yksityiskohtainen tulos vuonna 1945 ilmenevät seuraavista tiliotteista.

Työväen Sivistysliiton tilinpäätös 31. 12. 1945.

Omaisuuksien tilisiirto:

Varat:

Rahaa kassassa	1,562: 30	
» pankissa	781,565: 59	
» postisiirtotilillä	411,285: 70	
Tilisaatavia	660: —	
Saatavaa Työväen Kirjarekasta	163,201: 10	
Kirjavarasto	93,298: 80	
Arvopapereita	829,913: —	
Kalusto	40,805: —	
Poisto	40,804: —	1: —
Kirjasto	2,743: —	
Poisto	2,742: —	1: —
		mk 2,281,488: 49

Velat:

Tilivelkoja	809,979: 75	
Työväen Sivistysrahasto		
1. 1. 1945	415,501: 55	
Korkoa ja av.	16,351: 10	
	431,852: 65	
Käytetty	9,000: —	422,852: 65
Joh. Soinisen Rahasto:		
1. 1. 1945	69,690: 40	
Korkoa	2,750: 10	
	72,440: 50	
Käytetty	2,000: —	70,440: 50
A. Kordelinin Säätiö:		
1. 1. 1945	6,941: 90	
Lahjoituksena	30,000: —	
	36,941: 90	
Käytetty	6,941: 90	30,000: —
Käyttämättömiä luentovaroja v. lta 1939	20,393: 50	
Längmanin Rahaston varat	10,000: —	
Työväen Sivistystyöjärjestöjen arpajaisosuuksuus	87,937: 50	
Puhdas omaisuus 1. 1. 1945	995,661: 71	
Vähennys	165,777: 12	829,884: 59
		mk 2,281,488: 49

Tulostase:

Tulot:

Kirjavälitystililtä	54,490: 30
Kirjeopistontililtä	94,748: 95
Korkotuloja	55,920: 43
Luentotilauksmaksuja	4,700: —
Jäsenmaksuja	150,781: —
Valtionavustus	760,000: —
WSOy:n lahjoitus	40,000: —
Valtion Opintokerhovoaroja	189,750: —
Valtion Luentovoaroja	90,000: —
Valtionavustus Lapin läänin varten	60,000: —
Suomen Huollon varoja	775,000: —
Suomen Kulttuurirahaston varoja	150,000: —
A. Kordelinin Säätiön varoja	6,941: 90
Karjalan Kannaksen Rahaston varoja	49,429: 35
Tilikauden tappio	165,777: 12
	mk 2,647,539: 05

Menot:

Palkkoja, palkkioita	522,175: —
Vuokra, valo, lämpö ja siivous	61,544: —
Posti- ja puhelin kuluja	46,362: 35
Painatuskuluja	121,237: 75
Toimistotarpeet	118,736: 30
Ilmoitukset ja sanomalehdet	17,387: 70
Sekalaisia toimistokuluja	31,213: 05
Jäsenmaksuja ja avustuksia	68,200: —
Sekalaisia kuluja	65,172: 60
Kurssi- ym. kuluja	92,051: 45
Työläisopiskelijan tappio	138,791: 60
Kaluston poistoa	40,804: —
Kirjaston poistoa	2,742: —
Käytetty Valtion Opintokerhovoaroja	189,750: —
» Valtion Luentovoaroja	90,000: —
» Valtion avustus Lapin läänin varten	60,000: —
» Suomen Huollon varoja	775,000: —
» Suomen Kulttuurirahaston varoja	150,000: —
» A. Kordelinin Säätiön varoja	6,941: 90
» Karjalan Kannaksen Rahaston varoja	49,429: 35
	mk 2,647,539: 05

Työväen Kirjarekkaan tilinpäätös 31. 12. 1945.

Varat:

Kirjavarasto	91,300: —
— 20 %	18,260: —
Asiamieksaatavia	78,971: 60
Kirjakauppasaatavia	135,108: 75
	mk 287,120: 35

Velat:

Työväen Sivistysliitto	163,201: 10
Liittymismaksut	32,100: —
Tamp. Työv. Sanomalehti Oy:n laskuttam. kirj.	60,000: —
Omaisuus 1. 1. 1945	87,143: 70
Vähennys	55,324: 45
	mk 287,120: 35

Tulot:

Kirjoista	102,004: 20
Tilikauden tappio	55,324: 45
	mk 157,328: 65

Menot:

Palkat ja palkkiot	64,100: —
Posti- ja puhelin kuluja	16,728: 50
Lentolehtinen	19,944: 60
Ilmoitus kuluja	52,137: 75
Sekalaisia kuluja	4,417: 80
	mk 157,328: 65

Tilintarkastuslausunto.

Työväen Sivistysliiton edustajiston kokouksen valitsemina olemme suorittaneet liiton ja Työväen Kirjarekkaan vuoden 1945 tilien tarkastuksen. Sen perusteella esitämme seuraavaa:

1. Tilinavaus on oikein.
2. Tulo- ja menotositteet olivat hyväksyttävät ja rahatilille oikein kirjatut. Liiton toimikunnan valitsemat tilien tarkkailijat ovat myös tarkastaneet liiton tosittien kirjaukset ja todenneet ne oikeiksi.
3. Tilintarkastuksen aikana laskemamme käteiskassa vastasi rahatilin saldoa.
4. Omaisuuserät vastasivat tilinpäätöksen merkittävää määrää ja ne olivat riittävästi palovakuutetut.

5. Velkaerät ja liiton rahastot olivat oikein merkityt tilinpäätöseen.

6. Kirjanpito on tarkoituksenmukaisesti järjestetty sekä hyvin huolellisesti hoidettu.

7. Liiton taloudellisella vastuulla toimivan Työväen Kirjareen tulos on tilivuonna ollut tappiollinen. Kulunut vuosi on kirjojen myynnin kannalta ollut siksi suotuisa, ettei kirjareen toiminnan olisi pitänyt muodostua tappiolliseksi. Kun käsityksemme mukaan ei myöskään ole ollut muutakaan aihetta levittää kirjareen välittämiä kirjoja, jotka pääasiassa ovat olleet kaunokirjallisuutta, liiton muun toiminnan kustannuksella, esitämme, että kirjareen toiminta vastaisuudessa pyritään järjestämään kannattavalle pohjalle.

Liiton hallinnossa ja hoidossa on noudatettu liiton sääntöjen määräyksiä ja kaikin puolin hyväksyttäviä menettelytapoja, joten ehdotamme, että tilinpäätös vahvistettaisiin ja että tili- ja vastuuvolvollisille myönnettäisiin vastuuvapaus vuodelta 1945.

Helsingissä 15. maaliskuuta 1946.

Artturi Saarimaa.
KK:n määräämä tilin-
tarkastaja.

F. Sundqvist.